

УДК 159.9

Паламарчук А.М.

студ. гр. СНЗ-112м НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБИСТІСНІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

Проблема професійного самовизначення, мотивації вибору професії, мотивації навчання, професійного становлення та, пов'язаної з цими процесами, самореалізації особистості є важливою складовою фундаментальної психологічної проблеми мотивації поведінки та діяльності людини. Професійне самовизначення особистості впливає на все подальше її життя, визначає успішність її самореалізації, соціалізації, кар'єрного та професійного зростання. Тому, очевидно, що особистісне і професійне самовизначення взаємозумовлюють і взаємопосилюють одне одного.

У найбільш загальному змісті, професійне самовизначення – це визначення людиною свого місця в світі професій, усвідомлений вибір професії та знаходження особистісного смислу в професійній діяльності [2; 3]. Це цілісний, інтегративний процес, у якому реалізуються основні життєві цінності людини і конкретизуються аспекти її життєвого, особистісного, соціального самовизначення [1].

Свідченням цього стала розробка більш ніж 50 мотиваційних теорій пояснення рушійних сил та детермінації людської поведінки (Н. Антонова, В. Барчі, В. Климчук, А. Курбатова, О. Проданова, Л. Сердюк, В. Чудакова, В. Ягупов та інші). Особливої актуальності вирішення цієї проблеми набуває на постнекласичному етапі становлення психологічної науки, де постулюється неможливість вивчення людини ізольовано від контекстів її життєдіяльності, одним із наслідків чого стало зміщення акценту у підготовці фахівців на саморозвиток та самореалізацію особистості. Досліджувалися різні аспекти цієї проблеми як за участю здорових студентів, так і студентів з

інвалідністю (М. Барна, О. Вітковська, О. Гаврилов, Л. Гуляєва, К. Кольченко, О. Купрєєва, А. Курбатова, М. Півторак, Л. Сердюк та інші).

Ми приєднуємося до позицій тих науковців, у працях яких найбільш повно розкриваються проблеми саморозвитку та самоздійснення особистості, а особистість розглядається як активний суб'єкт власного життя (Г. Балл, О. Блинова, О. Бондарчук, М. Боришевський, О. Кокун, С. Кузікова, С. Максименко, В. Моляко, М. Смільсон, Т. Титаренко, Н. Чепелєва та інші).

Актуальність цієї проблеми викликана також необхідністю забезпечення повноцінного інтегрування людей з інвалідністю у суспільство на засадах принципу «рівний-рівному», що є однією із найвагоміших загальнолюдських проблем. Адже (згідно з оцінками ВООЗ) близько 10% людей у світі мають різний ступінь інвалідності. В Україні ця кількість постійно зростає, перевищивши за офіційною статистикою позначку 2,8 млн. осіб. У зв'язку з цим помітно підсилюється роль ще одного фактора ризику – збереження психічного здоров'я підлітків та молоді з інвалідністю. Цей період є особливо сензитивним, оскільки супроводжується професійною і соціальною невизначеністю їхнього майбутнього.

Гуманітарна політика держави є одним із найважливіших пріоритетів її діяльності, що здійснюється в інтересах як молодих громадян, так і суспільства в цілому. Але в нинішній ситуації молодь, а особливо молодь з інвалідністю є найбільш чутливою та вразливою частиною населення України. Освіта молоді з інвалідністю – це можливість інтеграції в суспільство, оскільки однією із форм ефективної інтеграції осіб з інвалідністю у суспільство є професійна зайнятість.

Проблема виявлення чинників професійної мотивації студентів з інвалідністю зумовлена також існуванням істотних протиріч між вимогами до фахівця з вищою освітою та порівняно низькою ефективністю підготовки студентів з інвалідністю у ЗВО. Кількість молоді з інвалідністю серед частки вступників до ЗВО постійно збільшується. Тому необхідність поглиблення розгляду цієї проблеми зумовили вибір теми нашого дослідження «Особистісні чинники професійної мотивації студентів з інвалідністю».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балл Г.О. Інтегративно-особистісний підхід у психологічні науки і практики : монографія. Кіровоград, 2012. 206 с.
2. Бондар В.І. Проблеми корекційного навчання у спеціальній педагогіці: навч. посіб. Київ: Наш час, 2005. 176 с.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.